

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора філософії в галузі права, доцента
Деревянко Наталії Зеновіївни на дисертацію Бурми Олексія
Віталійовича на тему: «Адміністративно-правові засади формування
державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї», подану на
здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю
12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження

У світлі безпрецедентних викликів, з якими стикається Україна у ХХІ столітті, обіг цивільної вогнепальної зброї поступово переходить із периферії суспільного дискурсу в центр уваги політиків, правозахисників та науковців. Не лише війна змінила сприйняття зброї в суспільстві – трансформація відбулася у сфері цінностей, моделей поведінки та ставлення до особистої безпеки. У такій динаміці вивчення обігу зброї є не просто актуальним – воно є життєво необхідним для формування нової соціальної рівноваги.

Однією з головних загроз є те, що українська держава досі не має цілісної, прозорої системи контролю за цивільним обігом зброї. Відсутність базового закону, який би встановлював чіткі правила доступу, володіння та використання, є не лише технічною прогалиною, а й серйозним фактором правової нестабільності. У результаті, реальність існує в тіні нормативної невизначеності: держава не має повного уявлення про кількість зброї в руках громадян, а громадяни – про межі своїх прав і обов'язків.

Слід зауважити, що в умовах війни суспільна позиція щодо володіння зброєю змінилася кардинально. Якщо раніше аргумент про «право на самозахист» сприймався як теоретичний, то сьогодні він набув глибоко практичного значення. Однак, навіть за умов підвищеної загрози суспільство не може дозволити собі анархію у сфері безпеки. Саме тому дисертаційне дослідження Бурми Олексія Віталійовича на тему: «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» є актуальним та своєчасним науковим викликом у сучасних складних політико-соціальних умовах.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації, їх достовірність, новизна

Теоретична обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційному дослідженні, забезпечені насамперед достатньою кількістю теоретичних і практичних джерел, що були ретельно опрацьовані автором під час підготовки й написання роботи.

У дослідженні застосовано системний та комплексний підхід із використанням різноманітних методів наукового пізнання. Філософський метод діалектики дозволив визначити обіг цивільної зброї як напрямок державної політики. Логічний метод дозволив структурувати загальну характеристику державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї. Функціональний підхід дав можливість розкрити особливості формування державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та суб'єктів адміністративно-правового механізму. Методи аналізу та синтезу дозволили виділити принципи, завдання та правове підґрунтя формування державної політики у сфері обігу зброї. Системно-структурний метод застосовано щодо визначення адміністративно-правового механізму формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї. Метод тлумачення правових норм використано при аналізі нормотворчих процедур як основи формування державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї. Формально-юридичний метод застосовано при аналізі національних та зарубіжних норм у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї. Метод теоретико-правового прогнозування став у нагоді при виявленні перспектив побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні. Порівняльно-правовий метод використано щодо аналізу зарубіжного досвіду обігу цивільної вогнепальної зброї та можливостей його впровадження в національну правову систему.

Мета роботи полягала в тому, щоб на основі комплексного аналізу нормативних засад, теоретичних основ та емпіричних даних органів

державної влади, розкрити адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, сформулювати рекомендації щодо напрямків вдосконалення чинного спеціального законодавства, та визначити можливості побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є новітнім монографічним дослідженням у сфері адміністративно-правових засад формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї, в результаті якого запропоновано висновки, рекомендації та напрямки побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

Автором уперше визначено новітнє концептуальне розуміння адміністративно-правової природи обігу цивільної зброї через призму війни в Україні, що трансформує інститут обігу зброї з елементу правового регулювання суспільної безпеки на інструмент активної участі громадян у національній обороні, та поєднує нормативно-правове регулювання, процедурно-технічні аспекти використання зброї, та аспект ефективності адміністративно-правових засобів впливу на спеціальну сферу правовідносин (обіг зброї) для формування оптимальної моделі взаємодії між державою та громадянином, з врахуванням безпекових викликів воєнного часу.

Розкрито новітні завдання формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні в умовах повномасштабної війни, до яких віднесено: забезпечення національної безпеки та оборони; забезпечення права громадян на самозахист; демократизацію управління обігом зброї; формування ефективної системи контролю, обліку, ліцензування та моніторингу обігу зброї; сприяння правовій просвіті населення щодо відповідального володіння зброєю.

Удосконалено особливості формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні, що включають: правову визначеність та нормативну регламентованість; інтеграцію інтересів держави, суспільства та

громадянина; міжвідомчий характер; превентивно-безпекову спрямованість; адаптивність до трансформаційних процесів (зокрема, до умов повномасштабного вторгнення); орієнтацію на цифровізацію; підвищений рівень контролю; формування правової культури володіння та користування зброєю; інституціоналізацію громадського контролю, експертизи та участі; особливий юридичний режим відповідальності; міжнародну координацію у сфері протидії нелегальному обігу.

Дисертантом дістали подальшого розвитку проблемні напрями здійснення нормотворчих процедур у сфері формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї, що пов'язані із переважним нормотворчим регулюванням Міністерства внутрішніх справ України без належної координації з іншими суб'єктами формування державної політики та якісного адміністративного нагляду, моніторингу та аналізу ефективності нормотворчого впливу на реалізацію державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї.

Також виділено проблемні напрями реалізації парламентського контролю за процесом формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні, що полягають у: 1) відсутності комплексного законодавчого регулювання у сфері обігу зброї в Україні; 2) дисбалансі між забезпеченням національної безпеки та правами громадян в умовах воєнного стану; 3) проблематикою спрямованості контролю на нелегальний обіг зброї, спричинений умовами воєнного стану; 4) недостатній ефективності парламентського контролю за діяльністю виконавчої влади; 5) високому рівні корупції у сфері обігу зброї в Україні; 6) відсутності єдиної державної стратегії щодо формування політики у сфері обігу зброї; 7) необхідності гармонізації національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами контролю над обігом зброї.

Загалом, у роботі виявляється якісна наукова новизна для адміністративної науки, використання положень яких на практиці сприятиме ефективності реалізації повноважень суб'єктів формування державної

політики у сфері обігу зброї в Україні. Висновки дисертації є цілісними, логічними та належним чином обґрунтованими.

Загалом, у дисертації на основі комплексного аналізу нормативних засад, теоретичних основ та емпіричних даних органів державної влади, розкрито адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, сформовано рекомендації щодо напрямків вдосконалення чинного спеціального законодавства, та визначено можливість побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

Висновки дисертації відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення адміністративно-правових засад формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

3. Практичне значення результатів дослідження

Тема дисертаційного дослідження направлена на реалізацію положень плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин».

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати дисертації спрямовані на оптимізацію регулювання обігу цивільної вогнепальної зброї та можуть бути використані в таких сферах:

- науково-дослідній роботі – у межах реалізації наукових та фундаментальних досліджень у сфері обігу зброї;
- законотворчій сфері – для вдосконалення законодавства України у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї;
- освітньому процесі – щодо підготовки лекцій, навчальних посібників та методичних матеріалів у сфері адміністративного права при викладанні навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права».

Отже, результати дисертації Бурми Олексія Віталійовича на тему «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» мають важливе практичне значення як для науки адміністративного права, так і для практичної діяльності суб'єктів відповідної державної політики.

4. Повнота викладення наукових результатів в опублікованих працях здобувача

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 7 наукових статтях, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях: Основні положення та результати роботи оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.), «Реформування українського законодавства: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 07–08 лютого 2024 р.), «Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність» (м. Київ, 04–05 червня 2024 р.).

Перелік наукових праць, що опубліковані здобувачем та аналіз їх змісту свідчить про те, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження достатньо повно викладені у вітчизняних та зарубіжних наукових фахових виданнях, пройшли апробацію у науково-практичних конференціях.

5. Дискусійні положення дисертаційної роботи

На підставі розгляду дисертаційної роботи, особливо варто відзначити необхідність того, щоб автор приділив увагу таким питанням для подальшого обговорення:

1. Автором не розкрито соціальні ризики та вплив політики щодо обігу зброї на суспільство, зокрема, на рівень злочинності, культуру безпеки та суспільну довіру до держави.

2. Потрібно детальніше пояснити, як саме адміністративно-правове регулювання сприяє дотриманню балансу між правами громадян та публічною безпекою.

3. У роботі фокус зроблено на загрозах (конфлікти, злочинність), але недостатньо уваги приділено механізмам запобігання незаконному обігу зброї та реабілітації осіб, які неправомірно використали зброю.

4. У дисертації автор, з одного боку, проголошується принцип людиноцентризму, з іншого – акцент робиться на державному контролі. Потрібно уточнити, як забезпечується баланс між свободою громадян і безпекою.

При цьому, зауваження та рекомендації здебільшого стосуються аспектів, що потребують додаткового обговорення, і тому не мають значного впливу на загальну позитивну оцінку роботи.

6. Загальні висновки

Дисертаційна робота Бурми Олексія Віталійовича на тему «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» виконана на високому науковому рівні, є завершеним самостійним дослідженням, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку.

Ознак порушення автором академічної доброчесності, зокрема випадків оприлюднення, частково або повністю, наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення їх авторства не виявлено. Відповідно, здобувачем повністю дотримано принципи академічної доброчесності у процесі підготовки дисертації.

Висновки та рекомендації, що отримані під час дослідження мають важливе практичне та теоретичне значення для оптимізації адміністративно-правового регулювання обігу цивільної вогнепальної зброї.

Отже, дисертація Бурми Олексія Віталійовича на тему «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї», що подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, є завершеним монографічним дослідженням, що в повній мірі відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, а її автор – Бурма Олексій Віталійович заслуговує на присудження ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент –

доктор філософії в галузі права, доцент,

завідувач кафедри кримінально-правових та

адміністративно-правових дисциплін

Наталія ДЕРЕВ'ЯНКО

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

Місце: *Деревянко Н.*
 Протокол засідання
 Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука
 М. Київ, вул. *Мелурже О. С.*

